

2018-03-22

Dnr: VAL 2018/4

Handläggare

Katrin Siverby
katrin.siverby@vanersborg.se
0521-72 10 59

Mottagare

Regeringskansliet, Justitiedepartementet

Yttrande över promemorian ”Stärkt skydd för valhemligheten” (Ju2018/00824/L6)

Bakgrund

Regeringskansliet genom Justitiedepartementet har genom promemorian ”Stärkt skydd för valhemligheten” (Ju2018/00824/L6) föreslagit ändringar i Vallagen och inbjudit Vänerns kommun att yttra sig över densamma.

Sammanfattning av yttrande

Förslagen i promemorian syftar till att stärka väljarnas valhemlighet i samband med röstning i val- och röstningslokaler samt att öka möjligheten till personröstning. Kommunerna kommer att kompenseras genom ökade statsbidrag för de ökade kostnader som kommunen kommer att åsamkas. Vänerns kommun har inget att erinra mot förslagen.

Yttrande

I promemorian föreslås dels att det i varje röstmottagningsställe ska ordnas en avskärmad plats där valsedlar ska läggas ut, dels att en tillskriven kandidat för ett parti som registrerat sin partibeteckning och anmält samtliga kandidater ska beaktas vid sammanräkningen under förutsättning att det är fråga om en kandidat som partiet har anmält. Förslagen föreslås träda ikraft den 1 oktober 2018.

Vad gäller *förslaget om förbättrat skydd mot insyn från andra väljare* går det ut på att det i anslutning till val- eller röstningslokalen ska ordnas en avskärmad plats för valsedlar. För att kravet på avskärmning ska vara uppfyllt krävs att valsedelstället effektivt skyddas från insyn från andra väljare så att en väljare kan välja sina sedlar utan påverkan och insyn från andra väljare. Om en sådan plats inte kan anordnas i anslutning till röstningsmottagningsstället får den i stället ordnas inne i lokalen.

Förslaget reglerar inte mer i detalj hur avskärmning ska ske utan överläter detta till respektive kommuns valnämnd så att viss flexibilitet kan råda vid utformningen av avskärmningen. Bedömningen enligt promemorian är att det är möjligt att utforma avskärmning av valsedelstället på ett sådant sätt att skyddet för valhemligheten effektivt kan stärkas samtidigt som det ges rimligt goda förutsättningar för en röstmottagare att fullgöra sitt ansvar att upprätthålla ordningen bland valsedlarna och kunna hålla uppsikt över väljarens sätt att agera i anslutning till valsedelstället. Om en sådan plats inte kan anordnas i anslutning till röstmottagningsställe bör den istället ordnas inne i lokalen.

2018-03-22

Dnr: VAL2018/4

Förslaget innebär i princip att Valnämnden för varje specifik lokal bestämmer hur valsedelsstället ska skärmas av för insyn från andra väljare. Detta ställer krav på lokalens storlek och utformning. Om utbudet av lokaler är stort uppstår inget problem, men på landsbygden med ett minimerat utbud kan utmaningen bli synnerligen stor. Förslaget kan leda till att externa lokaler måste förhyras i större omfattning med fördyrade kostnader som följd.

Vänersborgs kommun ser dock att förslaget överensstämmer med de synpunkter kommunen själv framförde i samband med 2015-års vallagsutredning och har inte ändrat ståndpunkt, varför kommunen ställer sig bakom förslaget till ändring.

Vad gäller förslaget om att det ska vara enklare att personrösta går det ut på en tillskriven kandidat för ett parti som registrerat sin partibeteckning och anmält samtliga kandidater ska beaktas vid sammanräkningen under förutsättning det är fråga om en kandidat som partiet har anmält. Om flera namn skrivits till ska det första namnet få väljarens personröst. Om inte den första men någon eller några av de övriga tillskrivna kandidaterna är anmäld av partiet ska väljaren anses ha lämnat en personröst för den första av kandidaterna som är anmäld. I sista hand kan lottning användas. Förslaget underlättar möjligheterna att personrösta för utlandssvenskar och personer som förtidsröstar utanför sin egen kommun. En särskild personröst ska alltså kunna lämnas på alla typer av valsedlar som används i valet för alla personer som deltar i ett val.

Valadministrativt kan konstateras att införande av ett nytt moment av detta slag i sammanräkningsförfarandet, primärt på länsstyrelserna, kan leda till att resultatet av den slutliga rösträkningen fördröjs något i förhållande till nuvarande ordning. Regeringskansliet bedömer att reformens fördelar överväger och kommunen delar denna ståndpunkt.

Kostnad

Enligt promemorian beräknas kommunen åsamkas kostnader till följd av förslaget, dels i form av en engångskostnad för inköp av avskärningsutrustning (uppskattad till mellan 1 000 och 2 000 kronor per röstmottagningsställe), dels i form av ökade ersättningskostnader till följd av behov av fler röstmottagare. För detta kommer kommunerna att kompenseras genom ökade statsbidrag.

Annika Larson Lindlöf
Ordförande Valnämnden